

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-290/19 – 1

Predmet C-290/19

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

9. travnja 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Krajský súd v Trnave (Slovačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

12. ožujak 2019.

Žalitelj:

RN

Protustranka:

Home Credit Slovakia a.s.

[omissis]

[broj predmeta]

RJEŠENJE

Krajský súd v Trnave (Okružni sud u Trnavi, Slovačka; u daljnjem tekstu: Okružni sud u Trnavi) [omissis] [imena sudaca] u postupku koji je pokrenuo žalitelj RN [omissis] [datum rođenja, točna adresa] s boravištem u Šaštínu – Stráže, kojega zastupa JUDr. Vladimír Sidor, odvjetnik, Hlohovec, protiv protustranke Home Credit Slovakia, a.s., [omissis] [identifikacijski broj, točna adresa], sa sjedištem u Piešťanyju, koju zastupa Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., sa sjedištem u Trenčínu, radi [plaćanja iznosa od] 1932,10 eura s kamatama,

odlučio je

Sukladno članku 162. stavku 1. točki (c) u vezi s člankom 378. Zakonika o parničnom postupku prekida se postupak i upućuje se Sudu Europske unije sljedeće pitanje:

Treba li članak 10. stavak 1. točku (g) Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ, tumačiti na način da ugovor o potrošačkom kreditu ispunjava zahtjev predviđen u toj odredbi u slučaju kad efektivna kamatna stopa u njemu nije navedena kao točan postotak nego u rasponu između dvije vrijednosti (od – do).

Obrazloženje

- 1 Pred ovim sudom pokrenut je postupak radi donošenja odluke o žalbi žalitelja protiv presude Okresný súd Senica (Okružni sud u Senici, Slovačka; u daljnjem tekstu: Okružni sud u Senici) [*omissis*] [broj predmeta] od 21. ožujka 2018., kojom je taj sud odbio zahtjev tužitelja kojim se od protustranke tražila isplata iznosa od 1932,10 eura sa zateznim kamatama zbog stjecanja bez osnove. Do tog je stjecanja bez osnove protustranke došlo time što je žalitelj potonjoj otplatio potrošački kredit na temelju ugovora o kreditu. Navedeni ugovor međutim nije sadržavao sve informacije koje zakon propisuje, pa se stoga kredit koji je njime odobren morao smatrati oslobođenim od kamata i troškova, a žalitelj je protustranci trebao platiti samo glavnicu tog kredita. Međutim, budući da je žalitelj u međuvremenu protustranci preplatio iznos od 1932,10 eura u odnosu na glavnicu, on od nje traži povrat tog iznosa.
- 2 Prvostupanjski sud svoju je odluku temeljio na činjenicama koje se u žalbi ne osporavaju [**orig. str. 2.**] niti su među strankama sporne, a mogu se sažeti kako slijedi: 4. ožujka 2013. sklopljen je između žalitelja, u svojstvu dužnika, i protustranke, u svojstvu vjerovnika, ugovor o kreditu [*omissis*] [broj ugovora]. U njemu se među ostalim predviđa sljedeće: protustranka odobrava žalitelju nenamjenski kredit u ukupnom iznosu od 3359,14 eura, mjesečni obrok iznosi 89,02 eura, broj obroka je 60, godišnja kamatna stopa iznosi 19,62 %, a efektivna kamatna stopa (EKS) kreće se od 21,5 % do 22,4 %. Uz EKS navodi se i napomena da „*točna vrijednost EKS-a ovisi o danu odobravanja kredita, a klijent prihvaća da mu vjerovnik dostavi točnu vrijednost EKS-a nakon odobrenja kredita*”. Nadalje, u ugovoru su spomenuti i rokovi dospeljeća obroka, pri čemu je prvi obrok trebalo uplatiti u roku od mjesec dana od odobrenja kredita; sve druge obroke trebalo je uplaćivati petnaestog dana kalendarskog mjeseca, a vrijeme otplate kredita iznosilo je 60 mjeseci. Dopisom od 2. srpnja 2017. protustranka je žalitelju potvrdila da je kredit u potpunosti otplatila; sveukupno, žalitelj je za taj kredit protustranci platio 5291,24 eura.
- 3 Prvostupanjski sud zaključio je da je kredit koji je protustranka odobrila žalitelju potrošački kredit u smislu Zakona br. 129/2010 o potrošačkim kreditima i drugim kreditima i zajmovima koji se odobravaju potrošačima (zákon č. 129/2010 Z. z o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o

zmene a doplnení niektorých zákonov, u tekstu koji se primjenjivao na dan 4. rujna 2013.) (u daljnjem tekstu: Zakon br. 129/2010), te da ugovor o kreditu [omissis] [broj ugovora] sadržava sve podatke koje zahtjeva članak 9. stavak 2. Zakona br. 129/2010. Pozivajući se na presudu Suda Europske unije od 9. studenoga 2016. u predmetu C-42/15, Home Credit Slovakia/Bíróová, taj je sud zaključio da ugovor nužno ne treba sadržavati točne datume dospijeca pojedinih obroka[,] kao ni točan konačni rok dospijeca kredita, niti točnu raspodjelu pojedinog obroka na udio otplate za glavnice i udio otplate za kamate. Isto tako je zaključio da EKS u ugovoru nije bilo potrebno navesti nedvosmisleno konkretnom brojkom te da bi bilo nesrazmjerno kažnjavati tuženog vjerovnika utvrđivanjem da je kredit oslobođen kamata i troškova samo zbog toga što je EKS bio naveden u rasponu između dvije vrijednosti (od – do). Prvostupanjski sud stoga je zaključio da se ne može smatrati da je kredit oslobođen kamata i troškova, te da nije postojalo stjecanje bez osnove time što je protustranka od žalitelja primila obroke za taj kredit u ukupnom iznosu dogovorenom ugovorom o kreditu.

- 4 Žalitelj u svojoj žalbi iznosi određene prigovore, no sud koji je uputio zahtjev ne smatra da su oni relevantni za upućeno prethodno pitanje. Oni se naime odnose na pitanja treba li ugovor predviđati detaljnu raspodjelu pojedinog obroka na udio glavnice i udio kamata te treba li u ugovoru biti naveden točan datum (rok) konačnog dospijeca kredita. U tom pogledu, sud koji je uputio zahtjev napominje da je na ta pravna pitanja glede tumačenja Direktive 2008/48/EZ Sud već dao odgovor u svojoj presudi od 9. studenoga 2016. u predmetu C-42/15, Home Credit Slovakia/Bíróová, pa da se stoga na njih primjenjuje načelo „act éclairé”. Međutim, žalitelj se ne slaže s mišljenjem prvostupanjskog suda da je sukladno članku 9. stavku 2. točki (j) Zakona br. 129/2010 dovoljno da se EKS u ugovoru navede u obliku raspona [između dvije vrijednosti]. To je tumačenje po njegovu mišljenju u suprotnosti s odredbom Zakona br. 129/2010 koja propisuje da potrošač ima pravo dobiti nedvosmisleni i određenu informaciju o EKS-u izračunatom na temelju podataka koji su vrijedili u trenutku zaključenja ugovora o potrošačkom kreditu. U prilog toj tezi žalitelj se poziva i na različite odluke regionalnih sudova Slovačke Republike. Tvrdi da je, s obzirom na to da ugovor ne sadržava tu obveznu informaciju predviđenu u članku 9. stavku 2. točki (j) Zakona br. 129/2010, kredit oslobođen kamata i troškova, pa je protustranka dužna žalitelju vratiti iznos koji je on preplatio u odnosu na glavnice kredita.

II. Pravo Europske unije i nacionalno pravo [orig. str. 3.]

- 5 U okviru ocjene postavljenih prethodnih pitanja, sud koji je uputio zahtjev osobito se poziva na uvodne izjave 19. i 31. te članak 3. točku i., članak 4. stavak 2. točku (c), članak 5. stavak 1. točku (g), članak 10. stavak 1. točku (g) i članak 19. Direktive 2008/48/EZ, kao i na dio II. njezina Priloga I. U cilju sažetosti, ovaj sud suzdržava se od doslovnog citiranja tih odredbi koje su Sudu već poznate.
- 6 Direktiva 2008/48/EZ prenesena je u pravni sustav Slovačke Republike Zakonom br. 129/2010 o potrošačkim kreditima i drugim kreditima i zajmovima koji se odobravaju potrošačima te o izmjenama i dopunama određenih zakona, koji se

primjenjivao u trenutku potpisivanja ugovora između žalitelja i protustranke. U konkretnom slučaju mjerodavne su sljedeće njegove odredbe (na snazi dana 4. rujna 2013.):

članak 1. stavak 2.:

„(2) U smislu ovoga zakona potrošačkim kreditom smatra se privremeno odobravanje sredstava na temelju ugovora o potrošačkom kreditu u obliku zajma, kredita, odgode plaćanja ili slične financijske nagodbe koje vjerovnik daje potrošaču”;

članak 9. stavak 2. točke (k) i (l):

„(2) Ugovor o potrošačkom kreditu [...] mora sadržavati sljedeće informacije [...]:

- (j) efektivnu kamatnu stopu i ukupan iznos koji je potrošač dužan platiti, izračunate na temelju podataka važećih u trenutku sklapanja ugovora o potrošačkom kreditu; navode se svi slučajevi korišteni za izračun efektivne kamatne stope [...];

članak 11. stavak 1.:

„(1) Odobreni potrošački kredit smatra se oslobođenim od kamata i troškova ako:

- (a) ugovor o potrošačkom kreditu [...] ne sadržava informacije iz članka 9. stavka 2. točaka (a) do (k) [...].”

- 7 U ovom predmetu također je mjerodavan članak 451. Građanskog zakonika (Zakon br. 40/1964 i naknadne izmjene), koji u bitnome navodi:

„(1) Tko bez osnove stekne imovinu na štetu druge osobe, dužan je ono što je stečeno bez osnove vratiti.

(2) Stjecanje bez osnove je imovinska korist stečena ispunjenjem bez pravne osnove ili na temelju nevaljanog pravnog akta [...]».

III. Relevantnost pitanja i razlozi upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku

- 8 U predmetnom slučaju sud koji je uputio zahtjev mora donijeti odluku o zahtjevu za vraćanje stečenog bez osnove koji je žalitelj postavio na temelju članka 451. Građanskog zakonika. Žalitelj smatra da je protustranka ostvarila to stjecanje bez osnove s obzirom na to da je žalitelj otplatio sve obroke kredita, prema ugovoru o kreditu [omissis] [broj ugovora], u ukupnom iznosu od 5291,24 eura. Smatra međutim da je kredit koji je bio predmet tog ugovora trebao biti oslobođen od kamata i troškova sukladno članku 11. stavku 1. točki (a) Zakona br. 129/2010, pa da bi onda protustranka mogla tvrditi da ima pravo od [žalitelja] tražiti povrat samo u pogledu udjela glavnice kredita u iznosu od 3359,14 eura. Stoga, budući

da je protustranka po osnovi izvršenja obveze primila i uplate kamata i troškova, a na koje prema zakonu nije imala pravo, ona je ostvarila stjecanje bez pravne osnove, konkretno u pogledu neosnovano uplaćenih zakonskih kamata koje je dužna vratiti žalitelju sukladno članku 451. Građanskog zakonika. Tužitelj među ostalim smatra da razlog zbog kojeg kredit treba smatrati **[orig. str. 4.]** oslobođenim kamata i troškova leži u činjenici da je u ugovoru o kreditu *[omissis]* [broj ugovora] efektivna kamatna stopa bila navedena samo u rasponu između dvije vrijednosti (od – do), što je, kako tvrdi, u suprotnosti s člankom 9. stavkom 2. točkom i. Zakona br. 129/2010. Odgovor na pitanje ispunjava li ugovor o kreditu *[omissis]* [broj ugovora] zakonske zahtjeve, te ima li stoga protustranka pravo na kamate i troškove koji iz njega proizlaze, ovisi o tumačenju citirane odredbe Zakona br. 129/2010 kojom je prenesen (implementiran) članak 10. stavak 1. točka (g) Direktive 2008/48/EZ. Sud koji je uputio zahtjev stoga smatra da je za donošenje odluke u ovom postupku potrebno očitovati se o tumačenju Direktive 2008/48/EZ, sukladno članku 267. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Prema članku 267. stavku 1. točki (b) Ugovora o funkcioniranju Europske unije, tumačenje Direktive 2008/48/EZ kao akta institucije Europske unije spada u nadležnost Suda Europske unije.

- 9 Prema sudskoj praksi Suda, efektivna kamatna stopa (EKS) bitan je podatak u trenutku kada potrošač donosi odluku, na temelju te stope on procjenjuje različite kreditne ponude, a samim time i doseg svoje buduće obveze (rješenje Suda u predmetu C-76/10, Pohotovost'/Korčkovská). Važnost te informacije razvidna je i iz odredbe uvodne izjave 19. Direktive 2008/48/EZ koja želi osigurati transparentnost upravo ujednačavanjem metode izračuna EKS-a i slučajeva koji se primjenjuju u tom kontekstu. Zbog toga, članak 19. Direktive 2008/48/EZ u vezi s Prilogom I. uvodi detaljnu metodu izračuna EKS-a, kao i detaljan popis tih slučajeva. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, već iz spomenutih odredbi može se zaključiti da pod izrazom „efektivna kamatna stopa” Direktiva 2008/48/EZ podrazumijeva konkretan brojčani podatak. Upravo zbog činjenice da vrijednost EKS-a ovisi o datumu povlačenja kredita i datumu pojedinih obroka, mogu postojati razlike u izračunu EKS-a ovisno o tome kada je kredit odobren. Direktiva 2008/48/EZ dotiče upravo taj problem predviđajući u dijelu II. Priloga I. niz slučajeva koje se tada koriste i čiji je cilj utvrditi konkretan datum za povlačenje kredita i za obroke. To odgovara i formulaciji članka 10. stavka 2. točke (g) Direktive 2008/48/EZ prema kojoj u ugovoru treba navesti EKS „izračunan u trenutku sklapanja ugovora o kreditu”. Stoga, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, formulacija citiranih odredbi ide u prilog zaključku da Direktiva 2008/48/EZ nameće navođenje EKS-a u obliku konkretnog brojčanog podatka izračunanog u trenutku sklapanja ugovora, primjenjujući slučajeve iz dijela II. Priloga I., a ne korištenjem raspona između dvije vrijednosti (od – do).
- 10 U svojoj protužalbi od 6. veljače 2019. protustranka izjavljuje da je ugovor o kreditu *[omissis]* [broj ugovora] bio sklopljen telefonskim dogovorom između žalitelja i protustranke te da je žalitelj imao 35 dana da odluči prihvaća li ponudu ugovora o kreditu. Prema tome, protustranka nije mogla precizno odrediti trenutak odobrenja kredita. Međutim, sud koji je uputio zahtjev tu argumentaciju ne smatra

uvjerljivom jer upravo u tom slučajevima dolazi u obzir primjena slučajeva iz dijela II. Priloga I., primjerice onih navedenih u točkama (a), (c) ili (f). Sama činjenica da datum povlačenja kredita nije jasan ne znači nužno da nije potrebno navesti jedinstvenu vrijednost EKS-a.

- 11 Nadalje, iz Direktive 2008/48/EZ može se zaključiti da ona taksativno određuje i slučajeve kada se EKS može navesti drugačije nego navođenjem konkretne brojke, i slučajeve kada se EKS ne može odrediti. Iz članka 19. stavka 5. Direktive 2008/48/EZ proizlazi da kad za izračun EKS-a nije moguće koristiti slučajeve navedene u dijelu II. Priloga I. ni slučajeve iz članka 19., Komisija je ovlaštena te slučajeve izmijeniti ili dopuniti putem delegiranog zakonodavstva. Slično, članak 5. **[orig. str. 5.]** stavak 1. točka (g) Direktive 2008/48/EZ uređuje slučaj kad je pod određenim okolnostima moguće izmijeniti EKS te u tom slučaju izričito omogućuje (i nalaže) vjerovniku navesti da određeni drugi mehanizmi povlačenja kredita mogu uključivati viši EKS. Ta bi odredba bila izlišna kad bi bilo dopušteno određivanje EKS-a u rasponu između dvije vrijednosti, zato što bi u tom slučaju bilo dovoljno spomenuti taj „viš[i] [EKS]” u smislu članka 5. stavka 1. točke (g) kao gornju granicu i ne bi trebalo navoditi mogućnost njegova povećanja. I taj argument govori u prilog zaključku da Direktiva 2008/48/EZ pod EKS-om podrazumijeva konkretnu vrijednost a ne raspon, te izričito uređuje načine rješavanja slučaja kad realno nije moguće odrediti EKS. Ti se načini stoga ne mogu zaobići navođenjem EKS-a samo u rasponu (od – do) pod izlikom da je nemoguće odrediti njegovu točnu vrijednost. U članku 10. stavku 2. točki i. Direktive 2008/48/EZ ne razmatra se slična mogućnost (navođenja mogućnosti povećanja ili smanjenja EKS-a) već naprotiv ta odredba zahtijeva navođenje konkretnog EKS-a. Sud koji je uputio zahtjev stoga smatra da je osnovan zaključak da određivanje EKS-a u rasponu između dvije vrijednosti (od – do) ne ispunjava zahtjev iz članka 10. stavka 2. točke i. Direktive 2008/48/EZ.

IV. Zaključak

- 12 Imajući u vidu prethodno izložene razloge, sud je zaključio da u konkretnom slučaju treba uputiti zahtjev za prethodnu odluku Sudu Europske unije. Stoga je u skladu s postupkom *[omissis]* [upućivanje na nacionalne postupovne odredbe] prema članku 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije prekinuo postupak i odlučio kako je navedeno u izreci. Nakon što Sud Europske unije dostavi odluku, sud će nastaviti postupak *[omissis]* [upućivanje na nacionalne postupovne odredbe].
- 13 *[omissis]* [navođenje vijeća koje je jednoglasno donijelo ovu odluku i upućivanje na nacionalne postupovne odredbe]

[omissis] [upozorenje o nemogućnosti podnošenja pravnog lijeka]

Trnava, 12. ožujka 2019.

[omissis] [imena sudaca i tajnika suda]